

BARNEOMBUDET

Helsedirektoratet
Postboks 7000 St. Olavs pl.
0130 OSLO

Vår ref:
19/00532-2

Saksbehandler:
Elin Saga Kjørholt

Dato:
4. juli 2019

Høringssvar fra Barneombudet - Nasjonal faglig retningslinje for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge

Barneombudet mener en nasjonal retningslinje er viktig, og er fornøyd med at det nå er kommet et forslag til en slik retningslinje. Vi vil fremheve fire punkter som særlig positive:

- Retningslinjen er utarbeidet i fellesskap mellom seks relevante direktorater. Samarbeid og samhandling er helt nødvendig for at utsatte barn skal få god hjelp, og det er viktig at direktoratene går foran og viser at de evner å samarbeide. Bredden i referansegruppa viser også at fagkunnskap fra ulike felt, og kompetansesentre med ulikt fokus, har blitt involvert i arbeidet.
- Retningslinjen omtaler de hovedutfordringene som ble identifisert i Barneombudets rapport [«Hvis vi hadde fått hjelp tidligere, hadde alt vært annerledes»](#), basert på kunnskap fra barn og unge utsatt for vold og seksuelle overgrep.
- Retningslinjen markerer tydelig kommuneledelsens ansvar for kompetansebygging, rutiner og samarbeidsavtaler som skal sikre god kompetanse i tjenestene og samarbeid mellom sektorer. Dette er helt nødvendig for å oppdage utsatte barn og unge.
- Retningslinjen gjelder for flere sektorer.

Barneombudet har i tillegg følgende innspill:

1. Barneombudet er fornøyd med at retningslinjen i så stor grad vektlegger kompetanse til å snakke med barn, men vi mener den i for liten grad ivaretar barn i alvorlige livssituasjoner. Barn kan befinne seg i situasjoner som er potensielt farlige for dem. Barn som er utsatt for vold, overgrep eller grov omsorgssvikt vil ofte ha store vanskeligheter med å fortelle om det de er utsatt for. I punktet om rutiner for hvordan ansatte skal handle, nevnes for eksempel kun samtale med barn/foreldre når det *ikke* er mistanke om vold eller overgrep. Her savner vi retningslinjer for hva de ansatte skal gjøre der det *er* mistanke om vold eller overgrep.
2. Vi mener at kapittelet om rutiner også bør inneholde et punkt om at det bør utarbeides en liste over tilgjengelige ressurser, både lokale, regionale og nasjonale ressurser.
3. Vi mener det er bra at hver anbefaling følges opp med et avsnitt om begrunnelse. Vi mener imidlertid at disse med fordel kunne hatt en mer lik form. Barneombudet

Postadresse:
Postboks 8889
Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Karl Johans gt. 7
0154 OSLO

E-post:
post@barneombudet.no
Tlf: 22 99 39 50
Org.nr: 971 527 765

www.barneombudet.no

foreslår at for eksempel alle begrunnelsene bør ha en del om det formelle ansvaret, og en del om faglig begrunnelse.

4. Barneombudet har i mange år samarbeidet med tannhelsetjenesten om deres mulighet til å oppdage utsatte barn. Tannlegene ser alle barn regelmessig, og har i undersøkelsessituasjonen en helt unik mulighet til å oppdage barn som er utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt. I tillegg har tannhelsetjenesten de siste årene styrket sin kompetanse på området, både gjennom utdanningen for tannleger og tannpleiere og kursing. Det er i tillegg innført rutiner for bekymringsmelding til barnevernstjenesten. Tannhelsetjenesten er således en viktig aktør for å oppdage utsatte barn og unge. Selv om tannhelsetjenesten ikke er kommunal, burde denne tjenesten vært bedre inkludert i retningslinjen som en viktig samarbeidspartner.
5. Barneombudet mener at anbefalingen «Ansatte som arbeider med barn og unge bør så tidlig som mulig identifisere barn som lever i en risikosituasjon» ikke er tydelig nok. Vi mener formuleringene i begrunnelsen gir en bedre beskrivelse av ansvaret og foreslår at anbefalingen blir:
«Ansatte i offentlige tjenester bør være oppmerksomme på tegn og signaler som gir grunn til bekymring for et barn eller en ungdom, og dokumentere disse.»
6. Anbefalingen om opplysningsplikt til barnevernet og avvergeplikt etter straffeloven bør revideres. På oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet slutføres det i disse dager et utkast til en veileder som skal gjelde på tvers av sektorer. Det eksisterer allerede for mange ulike tekster om disse reglene. Myndighetene bør sikre at alle instanser får en omforent tekst å forholde seg til i denne veilederen.

Høringen etterspør innspill til hvordan retningslinjen best kan bli spredt og implementert. Barneombudet mener myndighetene bør benytte sjansen til å markere samarbeid og løfte frem beskyttelse av barn og unge som et svært viktig samfunnsoppdrag. Dette kan gjøres ved å la flere involverte statsråder delta i lanseringen. Vi har tidligere sett at saker blir markert gjennom at flere statsråder skriver brev til kommunene. Andre muligheter er å lansere retningslinjene gjennom for eksempel et arrangement eller en kampanje i sosiale medier.

Vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Elin Saga Kjørholt
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.